EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.03.2004
KOM(2004)173 lopullinen

2004/0055 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn käyttöönotosta

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. JOHDANTO JA TAUSTAA

1.1. Johdanto

Amsterdamin sopimuksen voimaantulon myötä Euroopan unioni on asettanut tavoitteekseen luoda asteittain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue muun muassa hyväksymällä toimenpiteitä, jotka koskevat siviilioikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 65 artiklan c alakohdassa määrätään, että tällaisia toimenpiteitä ovat riita-asiain oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen edistämällä tarvittaessa riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevien, jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta.

Ns. Wienin toimintasuunnitelmassa eli neuvoston vuonna 1998 hyväksymässä neuvoston ja komission toimintasuunnitelmassa[1] vaaditaan määrittelemään rajatylittäviä vaikutuksia aiheuttavien yksityisoikeuteen liittyvien oikeudenkäyntien osalta säännöt, joiden lähentäminen on tärkeää, jotta Euroopan kansalaiset voisivat esteettömämmin käyttää oikeuslaitosta, ja tutkimaan tämän mukaisesti lisätoimenpiteiden kehittämistä yksityisoikeuteen liittyvien oikeudenkäyntien yhteensoveltuvuuden parantamiseksi.

Eurooppa-neuvosto kehotti Tampereella 1999 antamissaan päätelmissä[2] neuvostoa ja komissiota valmistelemaan uutta prosessioikeudellista lainsäädäntöä rajatylittäviä tapauksia varten erityisesti asioista, jotka ovat välttämättömiä sujuvan oikeudellisen yhteistyön ja paremman oikeussuojan kannalta. Maksusuoritusmääräykset mainittiin erikseen yhtenä niistä aiheista, joista tällaisia säädösaloitteita on tarpeen esittää.

Neuvoston 30. marraskuuta 2000 hyväksymässä komission ja neuvoston yhteisessä toimenpideohjelmassa tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta siviili- ja kauppaoikeuden alalla[3] mainitaan eksekvatuurimenettelyn poistaminen riitauttamattomilta vaateilta yhtenä yhteisön ensisijaisista toimista. Toimenpideohjelma keskittyy selkeästi lähinnä toisessa jäsenvaltiossa annettujen tuomioiden tunnustamisen ja täytäntöönpanon helpottamiseen, minkä lisäksi siinä mainitaan liitännäistoimenpiteenä prosessioikeuden lähentäminen, joka joillakin aloilla voi olla edellytys sille, että eksekvatuurimenettelyistä voitaisiin vähitellen luopua. Tätä taustaa vasten toimenpideohjelmassa todetaan myös, että poistettavan eksekvatuurimenettelyn tilalle voitaisiin tietyillä aloilla ja erityisesti riitauttamattomien vaateiden perimiseksi ottaa käyttöön eurooppalainen täytäntöönpanoperuste, jonka pohjana olisi yhteisössä vahvistettu yhtenäinen tai yhdenmukaistettu erityismenettely[4]. On kuitenkin syytä korostaa, että vaikka eksekvatuurimenettelyn poistamista ja prosessioikeuden sääntöjen lähentämistä käsitelläänkin toimintaohjelman samassa jaksossa, ne ovat kaksi erillistä kysymystä. Eksekvatuurimenettely koskee asiassa jo tehdyn päätöksen täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa, kun taas

---

1 EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1, 41 kohdan d alakohta.

2 Puheenjohtajan päätelmät, kohta 38.

3 EYVL C 12, 15.1.2001, s. 1.

4 Ohjelman II jakson A 2 b kohta. Vaikka ohjelman tässä jaksossa ei mainita maksusuoritusmääräysmenettelyä (eikä mitään muutakaan erityismenettelyä), ohjelman III jakson A kohdassa mainitaan ehdotus eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen laatimisesta riidattomille saataville ohjelman täytäntöönpanon ensimmäisessä vaiheessa. Tämä osoittaa, että tällä alalla on suunniteltu lainsäädäntöjen yhdenmukaistamista erityisesti riidattomien saatavien perimistä varten.

prosessioikeuden yhdenmukaistaminen liittyy tehokkaan oikeussuojan saatavuuteen sen varmistamiseksi, että asiassa voidaan saada päätös, ottamatta kantaa siihen, onko se pantava täytäntöön toisessa valtiossa vai ei. Kysymys on kuitenkin kahdesta erillisestä asiasta, joita voidaan käsitellä erikseen niiden omista lähtökohdista. Esimerkiksi Tampereen päätelmissä niitä ei millään tavoin sidota toisiinsa.

Komissio onkin päättänyt käsitellä riitauttamattomia vaateita koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista ja erityisen menettelyn käyttöönottamista riitauttamattomia vaateita koskevien päätösten saamiseksi kahdessa erillisessä säädöksessä. Kaksivaiheiseen lähestymistapaan ei liity vaaraa hankkeiden päällekkäisyydestä tai ristiriitaisuudesta, koska ne voidaan erottaa toisistaan selkeästi sillä perusteella, että toinen edeltää täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamista (maksusuoritusmääräystä koskevan menettelyn käyttöönotto) ja toinen liittyy jo annettuun päätökseen (tunnustaminen ja täytäntöönpano). Päinvastoin, tällaiseen lähestymistapaan liittyy useita etuja verrattuna säädösehdotukseen, jossa käsiteltäisiin rinnan molempia kysymyksiä. Näin esimerkiksi eksekvatuurimenettelyn poistamista voidaan soveltaa laajemmin niin, että se koskee kaikkia tuomioita, jotka on annettu tilanteissa, joissa ei ole todellista riitaa velan luonteesta ja määrästä, eikä ainoastaan tietyn menettelyn tuloksena annettuja tuomioita.

Komissio esitti huhtikuussa 2002 ehdotuksen neuvoston asetukseksi riitauttamattomia vaateita koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanomääräyksen käyttöönotosta[5]. Siinä säädetään eksekvatuurimenettelyn poistamisesta kaikilta riitauttamattomia vaateita koskevilta täytäntöönpanoasiakirjoilta edellyttäen, että eräitä asiakirjojen tiedoksiantamiseen liittyviä menettelyllisiä vähimmäistakeita on noudatettu. Tämä ehdotus edustaa edellä esitetyn strategian toista vaihetta.

1.2. Vihreä kirja eurooppalaisesta maksusuoritusmääräyksestä ja toimenpiteistä vähäisiä vaateita koskevien oikeudenkäyntien yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi

Tämän ehdotuksen laatimista varten on kuultu laajalti sekä jäsenvaltioita että kaikkia asiasta kiinnostuneita kansalaisyhteiskunnan tahoja. Komissio esitti 20. joulukuuta 2002 vihreän kirjan eurooppalaisesta maksusuoritusmääräyksestä ja toimenpiteistä vähäisiä vaateita koskevien oikeudenkäyntien yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi[6], jossa luotiin yleiskatsaus jäsenvaltioissa nykyään käytössä oleviin maksusuoritusmääräystä koskeviin menettelyihin. Vihreässä kirjassa vertailtiin asiaan liittyvien menettelyllisten kysymysten ratkaisutapoja eri jäsenvaltioissa ja esitettiin runsaasti kysymyksiä siitä, millaista soveltamisalaa ja mitä muita piirteitä eurooppalaiselta täytäntöönpanovälineeltä toivotaan. Vihreän kirjan keskeiset kysymykset voidaan tiivistää seuraavasti:

– Pitäisikö maksusuoritusmääräysmenettelyä koskevaa yhteisön säädöstä soveltaa ainoastaan valtion rajat ylittävissä tapauksissa vai myös yhden jäsenvaltion sisäisissä oikeudenkäynneissä?

– Minkätyyppisiin vaateisiin eurooppalaista maksusuoritusmääräystä pitäisi soveltaa? Pitäisikö menettelyn soveltamisala rajoittaa koskemaan ainoastaan rahamääräisiä vaateita? Jos vastaus on kyllä, pitäisikö joitakin rahamääräisten vaateiden alalajeja sulkea sen ulkopuolelle?

---

5 KOM(2002) 159 lopullinen, EYVL C 203 E, 27.8.2002, s. 86.

6 KOM(2002) 746 lopullinen.

– Tarvitaanko erityiset säännöt kansainvälisestä toimivallasta tai jopa toimivallan jakautumisesta jäsenvaltioiden kesken?

– Olisiko eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevassa menettelyssä vaadittava asiakirjatodisteiden esittämistä vaateen tueksi ja pitäisikö menettelyyn sisältyä vaateen asiasisällön summaarinen tutkimus tuomioistuimessa, vai riittäisikö täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamiseen pelkkä vaateen kuvaus ja vastineen puuttuminen?

– Pitäisikö vastaajalla olla yksi vai kaksi mahdollisuutta kiistää vaade ja siirtää se tavanomaiseen riita-asiain oikeudenkäyntiin?

Komissio sai noin 60 vastausta jäsenvaltioilta ja muilta asiasta kiinnostuneilta tahoilta, jotka edustavat yrityksiä, kuluttajia ja oikeusalan ammattilaisia. Vihreään kirjaan saatuja vastauksia käsiteltiin lähemmin komission 26. kesäkuuta 2003 järjestämässä julkisessa kuulemistilaisuudessa. Vastausten perusteella eurooppalaisen maksusuoritusmääräys-menettelyn katsotaan lähes yksimielisesti edistävän vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomista.

Euroopan parlamentti otti komission aloitteen lämpimästi vastaan vihreää kirjaa koskevassa päätöslauselmassaan[7]. Se muistutti Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston asettamasta tavoitteesta, jonka mukaan on luotava yhteiset eurooppalaiset säännöt riitauttamattomien vaateiden nopeaa ja tehokasta perintää varten, ja korosti, että hanke on erittäin merkittävä kaikkien niiden talouden toimijoiden kannalta, joiden edun mukaista sisämarkkinoiden moitteeton toiminta on. Parlamentti hyväksyy pitkälti komission ehdotuksen linjaukset, kuten sen, että säädöstyypiksi on valittu asetus ja että eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn olisi oltava vaihtoehto nykyisille jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisille menettelyille.

Myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitea korosti vihreää kirjaa koskevassa lausunnossaan[8] pitävänsä komission aloitetta tätä aihetta koskevan kuulemisen järjestämisestä erittäin merkittävänä. Talous- ja sosiaalikomitea katsoi, että nopean, tehokkaan ja oikeudenmukaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn kehittäminen on tärkeä osa kansalaisten oikeussuojakeinoja, ja kannusti komissiota esittämään pikaisesti säädösehdotuksen vakiomuotoisen eurooppalaisen menettelyn käyttöönottamiseksi.

Seuraavissa perusteluissa ja erityisesti artiklakohtaisissa kommenteissa käsitellään lähemmin vihreässä kirjassa esitettyihin kysymyksiin saatuja vastauksia ja sitä, millä tavoin ne on otettu huomioon tämän ehdotuksen valmistelun yhteydessä.

2. TAVOITTEET JA SOVELTAMISALA

2.1. Yleinen tavoite

2.1.1. Tehokkaan mekanismin merkitys riitauttamattomien vaateiden perimisessä

On tosiasia, että huomattava osa jäsenvaltioissa käytävistä oikeudenkäynneistä ei suinkaan tähtää ensisijaisesti arvovaltaisen, puolueettoman päätöksen saamiseen tosiseikkaa tai

---

7 Ei vielä julkaistu.

8 CESE 742/2003, annettu 18.6.2003.

oikeudellista seikkaa koskevasta riita-asiasta. Sen sijaan alkaa olla pikemminkin sääntö kuin poikkeus, että vaikka saamista ei ole millään tavoin riitautettu, velkojan on vietävä asiansa tuomioistuimeen saadakseen täytäntöönpanoasiakirjan, jonka avulla hän voi periä saatavansa ulosottoteitse, koska velallinen ei yksinkertaisesti halua tai ei voi suorittaa velkaansa muutoin. Komissio käynnisti vuonna 2000 tutkimuksen jäsenvaltioissa sovellettavista vähäisiä vaateita koskevista menettelyistä. Jäsenvaltioille jaetussa kyselyssä oli myös joitakin kysymyksiä riitauttamattomista vaateista. Jäsenvaltioiden vastausten perusteella niissä maissa, joissa kattavia tilastotietoja on saatavilla, riitauttamattomien vaateiden osuus kaikista alemman oikeusasteen yleisissä siviilituomioistuimissa käsitellyistä vaateista on vähintään noin 50 % ja enimmillään yli 80 %.[9]

Euroopan unionin talouden toimijoiden ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että maksamattomat mutta riitauttamattomat saatavat voidaan periä nopeasti. Jos lainsäädäntö ei takaa velkojan riidattomien vaateiden nopeaa täytäntöönpanoa, se tavallaan antaa epärehellisille velallisille tietynasteisen suojan ja kannustaa näitä siten viivyttämään velanmaksua tahallaan omaksi edukseen.[10] Maksuviivästykset ovat merkittävä syy maksukyvyttömyyteen, joka uhkaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintakykyä ja aiheuttaa runsaasti työpaikkojen menetyksiä. Se, että jopa riidattomien velkojen perimiseksi on aloitettava pitkällisiä, monimutkaisia ja kalliita tuomioistuinmenettelyjä, väistämättä vain pahentaa talouteen kohdistuvia haittavaikutuksia.

Tilanne muodostaa jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmille monitahoisen haasteen. Onkin tärkeää erottaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa toisistaan todelliset riita-asiat ja sellaiset asiat, joissa ei ole varsinaista oikeusriitaa. Näiden tapausten erottaminen toisistaan on hyödyllistä, mutta se ei vielä riitä varmistamaan, että tuomioistuimien rajallisia resursseja voitaisiin käyttää tehokkaasti. Näin ne voivat kuitenkin keskittyä todellisiin riita-asioihin ja ratkaista ne kohtuullisessa ajassa. Tähän toivottuun tulokseen päästään kuitenkin vain, jos riidattomia vaateita varten on käytettävissä nopea ja tehokas menettely, joka vapauttaa oikeuslaitoksen ylimääräisestä työtaakasta, niin ettei suuria sumia pääse muodostumaan. Koska edellä tarkoitettuja riitauttamattomia tapauksia on erittäin paljon, niiden tehokkaan käsittelyn takaava prosessilainsäädäntö vaikuttaa ratkaisevasti koko oikeuslaitoksen suorituskykyyn.

2.1.2. Maksusuoritusmääräykseen sovellettavan menettelyn määritelmä

Ongelmat, jotka liittyvät riidattomien saatavien joukkoperintään tuomioistuinteitse, on kaikissa jäsenvaltioissa pyritty ratkaisemaan kansallisista lähtökohdista, niiden omien siviiliprosessioikeuden järjestelmien ja perinteiden mukaisesti. Ei olekaan mikään ihme, että ratkaisut ovat sekä teknisesti että tuloksiltaan hyvin erilaisia. Eräissä jäsenvaltioissa riitauttamattomien vaateiden ratkaisemiseen sovelletaan pääasiallisesti seuraavia prosessioikeuden välineitä: yksipuoliset tuomiot, tavallisen siviiliprosessioikeuden piirissä toteutetut yksinkertaistetut erityismenettelyt tai jopa väliaikaiset toimenpiteet, jotka ovat käytännössä lopullisia, sillä asiaa viedään tuskin koskaan pääkäsittelyyn.

---

9 Evelyne Serverin (tutkimusjohtaja, CNRS IDHE-ENS CACHAN): Des Procédures de traitement judiciares des demandes de faible importance ou non contestées dans les droits des Etats-Membres de l'Union Européenne, Cachan 2001, s. 30.

10 Vuonna 1994 laadittiin komission toimeksiannosta maksuviivästyksiä koskeva tutkimus ("European Late Payment Survey" Intrum Justitia), jonka perusteella komissio arvioi neuvostolle ja Euroopan parlamentille osoittamassaan tiedonannossa "Kohti päätösten saamisen ja täytäntöönpanon tehostumista Euroopan unionissa" (EYVL C 33, 31.1.1998, s. 3, 38 kohta), että kaikista maksuviivästyksistä on Euroopan unionissa tahallisia noin 35 %.

Erityinen maksusuoritusmääräykseen sovellettava menettely on kuitenkin osoittautunut useimmissa jäsenvaltioissa erittäin tehokkaaksi keinoksi varmistaa, että riidattomat saatavat voidaan periä nopeasti ja kustannustehokkaasti. Tällainen menettely sisältyy nykyään yhdentoista jäsenvaltion (Belgian, Espanjan, Italian, Itävallan, Kreikan, Luxemburgin, Portugalin, Ranskan, Ruotsin, Saksan ja Suomen) siviiliprosessilainsäädäntöön; tunnetuimpia esimerkkejä ovat Ranskan *injonction de payer* ja Saksan *Mahnverfahren*. Itse asiassa maksusuoritusmääräys on otettu käyttöön vasta viime vuosina kahdessa jäsenvaltiossa (Espanjassa ja Portugalissa), missä velkojille ei aiemmin ollut tarjolla mitään tämäntapaista täytäntöönpanokelpoista päätöstä. Tämä on yksi osoitus tämäntyyppisten menettelyjen saavuttamasta suosiosta Euroopan unionissa.

Jäsenvaltioissa käytössä olevat maksusuoritusmääräysmenettelyt eroavat toisistaan huomattavasti monien keskeisten näkökohtien osalta, joita ovat mm. soveltamisala, maksusuoritusmääräyksen antamista koskevan toimivallan perusteet tai ne muodolliset ja aineelliset edellytykset, joiden täyttyessä myönteinen päätös voidaan antaa. Eroista huolimatta näillä voimassaolevilla lainsäädäntömalleilla on myös seuraavat yhteiset piirteet, joiden perusteella voidaan esittää maksusuoritusmääräysmenettelyn määritelmä.

Tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen tekee vaadetta koskevan päätöksen kantajan hakemuksesta *ex parte* eli ilman että vastaajalla on tässä vaiheessa mahdollisuus osallistua menettelyyn. Päätös annetaan vastaajalle tiedoksi varustettuna ohjeella, jonka mukaan hänen on joko noudatettava määräystä tai riitautettava vaade tietyn määräajan kuluessa. Jos vastaaja ei tee kumpaakaan, maksusuoritusmääräyksestä tulee täytäntöönpanokelpoinen. Vain jos hän kiistää vaateen, tapaus siirretään tavanomaiseen oikeudenkäyntimenettelyyn. Velvollisuus aloittaa kontradiktorinen menettely on siis tavanomaisista menettelysäännöistä poiketen aina sillä, jolle maksusuoritusmääräys on osoitettu. Tämä riita-asian asianosaisuuden kääntäminen (ranskaksi *inversion du contentieux*) sekä vastaajan oikeuksien suojaaminen antamalla hänelle mahdollisuus estää täytäntöönpanoasiakirjan laatiminen, ovat maksusuoritusmääräystä koskevan menettelyn keskeiset ominaisuudet.

2.2. Soveltamisala

2.2.1. Yhteisön toiminnan tarve

On selvää, että tavallinen riita-asiain oikeudenkäynti ei kestonsa ja kalleutensa vuoksi sovellu riidattomien vaateiden käsittelyyn. Erityisen kohtuuttomiksi nämä piirteet käyvät silloin kun tapaukseen liittyy valtion rajat ylittäviä vaikutuksia. Muiden jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien vieraus, joka pakottaa turvautumaan lakimieheen, viivästykset, joita oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantaminen toisissa jäsenvaltioissa oleville osapuolille aiheuttaa, sekä kääntämiskustannukset ovat vasta päällimmäisiä niistä ongelmista, jotka hankaloittavat velkojien asemaa valtion rajat ylittävissä tapauksissa. Nämä tekijät liittyvät kaikkiin valtion rajat ylittäviin oikeudenkäynteihin riippumatta siitä, onko vaade riitainen vai riidaton. Vastakohta yhden valtion sisäisessä tapauksessa käytettävissä olevan nopean perintämenettelyn ja eri jäsenvaltioihin sijoittautuneiden osapuolten väliseen riita-asiaan liittyvien viivästysten ja kustannusten välillä käy kuitenkin kohtuuttomaksi, jos vastaaja ei edes kiistä vaateen aiheellisuutta. Valtion rajat ylittävissä tapauksissa olosuhteet suosivat epärehellisiä velallisia, mikä saattaa estää talouden toimijoita laajentamasta toimintaansa kotijäsenvaltionsa ulkopuolelle. Tämä puolestaan rajoittaa jäsenvaltioiden välistä kauppavaihtoa. Vaikka kussakin jäsenvaltiossa olisikin olemassa oma tehokas menettelynsä riidattomien velkojen perintää varten (mikä on kaukana nykytilanteesta, sillä vaikka jäsenvaltioissa olisikin olemassa maksusuoritusmääräysmenettely, niitä ei useinkaan sovelleta, jos vastaajan kotipaikka on toisessa valtiossa), se ei välttämättä parantaisi tilannetta

ratkaisevasti, sillä tällaisten menettelyjen väliset suuret erot ja se, että niitä ei tunneta muissa jäsenvaltioissa, vaikeuttavat jo sinänsä huomattavasti valtion rajat ylittävien tapausten ratkaisemista. Yhdenmukainen eurooppalainen maksusuoritusmääräys helpottaa siten merkittävästi tehokkaan oikeussuojan saamista.

2.2.2. Ehdotuksen soveltamisala

Edellä esitetyn perusteella yhdenmukaisen eurooppalaisen menettelyn käyttöönotto riitauttamattomien vaateiden perintää varten on erityisen tärkeää valtion rajat ylittävien riita-asioiden kannalta. Komissio katsoo kuitenkin, että menettelyn rajoittaminen pelkästään valtion rajat ylittäviin tapauksiin ei olisi vain epäsuotavaa vaan suorastaan haitallista.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 65 artiklassa annetaan yhteisölle valtuudet toteuttaa lainsäädäntötoimia asioissa, jotka koskevat valtion rajat ylittävää oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, siinä määrin kuin tämä on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta. Vaikka yhteisön toimivaltuuksien edellytykseksi on asetettu, että toimilla on oltava valtion rajat ylittäviä vaikutuksia, tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että näiden toimivaltuuksien mukaisesti annettavia sääntöjä voitaisiin soveltaa ainoastaan valtion rajat ylittäviin riita-asioihin eli asioihin, joilla on konkreettisesti vaikutuksia useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa. Tämä olisi kyseisen määräyksen liian tiukkaa tulkitsemista, mitä sen sanamuoto ei edellytä. Valtion rajat ylittäviä vaikutuksia koskevan vaatimuksen väljempi tulkitseminen 65 artiklan yhteydessä antaa mahdollisuuden hyväksyä joustavasti säädöksiä, jotka koskevat myös muita kuin valtion rajat ylittäviä tapauksia, etenkin silloin kun sekä valtion rajat ylittäviä että yhden jäsenvaltion sisäisiä tapauksia koskeva säädös voi merkittävällä tavalla edistää sisämarkkinoiden toimintaa. Jälkimmäinen vaatimus täyttyy, kun otetaan huomioon riitauttamattomien saatavien perinnässä sovellettavan tehokkaan menettelyn keskeinen merkitys talouden toimijoiden kannalta sekä jäsenvaltioiden kansallisten järjestelmien suurista eroista aiheutuvat vaikutukset sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, mitä käsitellään lähemmin edellä (*2.1.1*) ja tässä jaksossa. Näin ollen voidaan katsoa, että ehdotettuun säädökseen liittyy riittävästi valtion rajat ylittäviä tekijöitä ja että 65 artiklan nojalla on mahdollista antaa tällainen säädös, joka ei koske yksinomaan valtion rajat ylittäviä tapauksia vaan jota voidaan soveltaa myös yhden maan sisäisissä tapauksissa. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon myös se, että säädöstä sovelletaan valinnaisesti. Eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen valinnaisuutta ja sen vaikutuksia jäsenvaltioissa käsitellään lähemmin jäljempänä (*2.2.3*).

Sitä paitsi ero valtion rajat ylittävien ja yhden maan sisäisten tilanteiden välillä on paljon vaikeampi tehdä kuin ensi alkuun luulisi, ja siihen liittyy väistämättä myös sattumanvaraisia tekijöitä. Jos esimerkiksi kaksi Ranskassa asuvaa henkilöä joutuu auto-onnettomuuteen Saksassa ja riitelee vahingonkorvauksista ranskalaisessa tuomioistuimessa, voidaanko tilannetta pitää puhtaasti maan sisäisenä siksi, että molemmat osapuolet ja tuomioistuin sijaitsevat samassa jäsenvaltiossa, vai ylittyvätkö kansallisen lainsäädännön rajat, koska on myös olemassa yhteys toiseen jäsenvaltioon, jonka tuomioistuimilla olisi toimivalta käsitellä asiaa, jos kantaja olisi päättänyt nostaa kanteen siellä? Kyseisen tilanteen luokitteleminen maan sisäiseksi merkitsisi sitä, että tapauksen luonne määräytyisi yksinomaan kantajan subjektiivisen valinnan pohjalta; samanlaista tilannetta voitaisiin pitää joko kansainvälisenä tai puhtaasti maan sisäisenä riippuen siitä, minkä tuomioistuimen puoleen kantaja kääntyy, vaikka tapaukseen liittyisi seikkoja, jotka yhdistävät sen kahteen eri jäsenvaltioon. Voitaisiin myös ajatella, että kaikilla tapauksilla, joilla on liittymäkohtia useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon, katsottaisiin olevan valtion rajat ylittäviä vaikutuksia. Olisi kuitenkin hankalaa määritellä, mikä olisi riittävän vahva liittymäkohta. Riittäisikö liittymän perusteeksi se, että tilanteeseen on mahdollista soveltaa myös muun jäsenvaltion kuin tuomioistuinvaltion

aineellista lainsäädäntöä? Sitä paitsi eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely, jonka tarkoituksena on nimenomaan nopeuttaa ja yksinkertaistaa riitauttamattomien vaateiden perintää, ei näyttäisi parhaalta mahdolliselta tavalta tarkastella niin monimutkaista kysymystä kuin maksusuoritusmääräystä koskevan hakemuksen tutkittavaksi hyväksymistä koskevat sattumanvaraiset tekijät ovat.

Näiden tilanteiden lisäksi mikä tahansa tuomio saattaa saada valtion rajat ylittäviä vaikutuksia, jos se on pantava täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, minkä vuoksi onkin syytä kysyä, onko yhden valtion sisäisiä ja valtion rajat ylittäviä tapauksia yleensä järkevää erottaa toisistaan.

Riitauttamattomien vaateiden perintää koskevan menettelyn rajoittaminen pelkästään valtion rajat ylittäviin tilanteisiin aiheuttaisi myös ei-toivottuja poliittisia ja taloudellisia vaikutuksia. Ensinnäkin se, että talouden toimijoilla on käytettävissään tehokkuudeltaan hyvin erilaisia mekanismeja, aiheuttaa kilpailun vääristymistä sisämarkkinoilla riippumatta siitä, onko toimijoiden kotipaikka eri jäsenvaltioissa vai samassa jäsenvaltiossa. Kaksi samassa jäsenvaltiossa kilpailevaa yritystä, joista vain toisella on kotipaikka kyseisessä jäsenvaltiossa, eivät ole tasavertaisessa asemassa, jos vain yritys, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, voi käyttää hyväkseen tehokasta eurooppalaista maksusuoritusmääräysmenettelyä. Vastaavasti yritys, jonka asiakkaista valtaosa on muissa jäsenvaltioissa, saisi mahdollisuudesta käyttää tällaista menettelyä huomattavaa etua verrattuna kilpailijaan, jonka kotipaikka on samassa jäsenvaltiossa ja jonka asiakkaista valtaosa on niin ikään kyseisessä jäsenvaltiossa. Erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa ei tätä nykyä ole käytössä kovin tehokkaita välineitä riitauttamattomien vaateiden perintää varten, olisi poliittisesti vaikea selittää niin velkojille kuin velallisillekin, miksi ne voivat tai miksi niiden täytyy noudattaa valtioiden rajat ylittävissä tapauksissa tehokkaampaa menettelyä kuin valtion sisäisissä. Useimmissa talouden toimijoiden ja niiden etujärjestöjen vihreään kirjaan antamissa vastauksissa samoin kuin Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnossa vahvistetaan, että on tarpeen ottaa käyttöön eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely, jota voidaan soveltaa kaikkiin tilanteisiin riippumatta siitä, ovatko ne yhden valtion sisäisiä vai valtion rajat ylittäviä.

2.2.3. Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet

On selvää, että tämän ehdotuksen tavoitetta eli yhdenmukaisen eurooppalaisen menettelyn käyttöönottamista täytäntöönpanokelpoisen päätöksen saamiseksi vaateesta, jonka perusteita ei ole riitautettu, ei voida saavuttaa riittävällä tavalla jäsenvaltioiden toimin, koska ne eivät voi taata sääntöjen yhdenmukaisuutta kaikkialla yhteisössä, vaan tavoite voidaan tämän vuoksi saavuttaa ainoastaan yhteisön tasolla.

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, sillä se on rajoitettu tiukasti niihin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Tältä osin on syytä korostaa erityisesti valitun säädöslajin (asetus) ja eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn valinnaisuuden yhteisvaikutuksia verrattuna jäsenvaltioiden kansallisen prosessioikeuden sääntöihin perustuviin vastaaviin mekanismeihin. Säädöslajiksi ehdotetaan asetusta, sillä se takaa yhdenmukaisuuden ja sen, että menettelyä sovelletaan jäsenvaltioissa sellaisenaan. Asetus velvoittaa jäsenvaltiot vain asettamaan eurooppalaisen täytäntöönpanomääräyksen käyttöön valinnaisena välineenä. Siinä ei pakoteta jäsenvaltioita luopumaan aiemmasta maksusuoritusmääräyksiä tai yleensä riitauttamattomien vaateiden perintää koskevia menettelyjä käsittelevästä kansallisesta lainsäädännöstä tai mukauttamaan tällaista lainsäädäntöä yhteisön oikeuden perusteella. Siksi tämä asetusehdotus, jossa ei puututa jäsenvaltioiden oikeuteen jatkaa kansallisten sääntöjen soveltamista eurooppalaisen

maksusuoritusmääräysmenettelyn ohella, vaikuttaa niiden prosessioikeuteen paljon vähemmän kuin direktiivi, joka vaatisi kansallisen lainsäädännön mukauttamista kyseisessä yhteisön säädöksessä asetettujen sääntöjen perusteella. Tämä lainsäädäntötekniikka varmistaa mahdollisimman suuren tehokkuuden riitauttamattomien vaateiden perinnässä, mutta antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden pitäytyä omaan menettelyynsä, jos se on tätäkin toimivampi. Viime kädessä on velkojien asia arvioida, mitä menettelyä ne pitävät tehokkaampana tai helppokäyttöisempänä. Jälkimmäinen kriteeri on erityisen merkityksellinen niille toimijoille, jotka toimivat useissa jäsenvaltioissa ja jotka yhdenmukaisen eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn ansiosta säästyvät perehtymästä niiden kaikkien prosessilainsäädäntöön. On myös syytä muistaa, että maksusuoritusmääräysmenettely on jo perusluonteeltaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen, koska tämäntyyppinen menettely ei ole erottamattomasti sidoksissa muihin riita-asioiden oikeudenkäyntejä koskeviin sääntöihin vaan muodostaa oman lukunsa. Vasta maksusuoritusmääräysmenettelyn loppuvaiheessa asia voidaan vastaajan vastustuksen vuoksi siirtää tavalliseen riita-asiain oikeudenkäyntiin. Eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen käyttöönotto ei siten aiheuta tarvetta lähentää kansallisia prosessilainsäädäntöjä, vaan kansalliseen lainsäädäntöön puututaan mahdollisimman vähän.

3. ARTIKLAKOHTAISET PERUSTELUT

1 artikla – Soveltamisala

Ehdotuksen yleinen soveltamisala, joka rajoitetaan tämän artiklan 1 kohdassa siviili- ja kauppaoikeuden alaan, on sama kuin tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 44/2001.

Artiklan 2 kohdassa suljetaan soveltamisalan ulkopuolelle tietyntyyppiset siviili- ja kauppaoikeudelliset vaateet. Soveltamisalan ulkopuolelle on jätetty avio- ym. vastaaviin suhteisiin perustuvat varallisuussuhteet (esim. rekisteröidyt suhteet), koska tuomioistuinten on tällaisissa perheoikeudellisissa asioissa usein tutkittava tosiseikkoja omasta aloitteestaan eivätkä ne voi vain tyytyä siihen, että vastaaja ei ole vastustanut kantajan esittämää vaadetta. Asetuksen 44/2001 mukaisesti tämänkään asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu maksukyvyttömyyteen ja sosiaaliturvaan liittyvät kysymykset. Näiden kysymysten ohella komission tiedossa ei ole syitä jättää muita vaateita soveltamisalan ulkopuolelle. Pelkästään se, että jokin kysymys kuuluu tavanomaisen siviilituomioistuimen sijasta erityistuomioistuimen toimivallan piiriin (esim. työsuhteisiin liittyvät vaateet, jotka on käsiteltävä työtuomioistuimissa), ei ole riittävä peruste olla hyväksymättä niitä maksusuoritusmääräystä koskevan menettelyn piiriin. Ei näyttäisi olevan muitakaan pakottavia syitä rajoittaa menettelyn soveltamista vaateen luonteen tai oikeusperustan nojalla; päinvastoin, tällaiset rajoitukset aiheuttaisivat väistämättä monimutkaisia ongelmia, kun olisi ratkaistava, mitä vaateita voidaan ottaa käsiteltäväksi ja mitä ei. Vihreään kirjaan saaduista vastauksista ilmenevän yleisen suuntauksen mukaisesti ehdotuksessa ei aseteta maksusuoritusmääräysmenettelyyn hyväksyttäville vaateille mitään ylärajaa, koska vaateen arvo ei näytä vaikuttavan sen riidanalaisuuteen tai riidattomuuteen sillä tavoin, että menettelyn soveltaminen olisi tarpeen rajoittaa tietyn raja-arvon alle jäävien vaateiden perintään. Toisinaan myös väitetään, että menettelyn vieminen riita-asiain oikeudenkäyntiin on sitä todennäköisempää, mitä suuremmasta vaateesta on kyse. Vaikka näin olisikin, se ei silti puoltaisi enimmäismäärän asettamista, sillä velkojan on itse ratkaistava, pitääkö hän vaateen jäämistä riitauttamattomaksi niin todennäköisenä, että maksusuoritusmääräyksen

kannattaa käyttää, vai olisiko hänen parempi turvautua heti alusta lähtien tavanomaiseen oikeudenkäyntimenettelyyn.

Se, että tämän ehdotuksen ja asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalan ulkopuolelle on suljettu osittain eri kysymyksiä, johtuu siitä, että niillä säännellään eri asioita, joihin on suhtauduttava varsin eri tavoin ja eri lähtökohdista. Tässä asetusehdotuksessa keskitytään menettelysääntöihin ja täytäntöönpanokelpoisen päätöksen saamisen edellytyksiin, eikä tässä käsitellä samoja kysymyksiä kuin asetuksessa N:o 44/2001. Tässä ehdotuksessa ei käsitellä maksusuoritusmääräystä koskevaa kansainvälistä toimivaltaa, koska asetuksessa N:o 44/2001 erotetaan kantajan ja vastaajan edut toisistaan niin selkeästi, ettei kyseisistä säännöistä katsottu olevan syytä poiketa säätämällä eurooppalaista maksusuoritusmääräystä varten erillistä järjestelmää. Kysymykset, jotka liittyvät täytäntöönpanomääräyksen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa se on annettu, ratkaistaan yksinomaan asetuksen N:o 44/2001 ja eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn käyttöönotosta annetun asetuksen nojalla, sen jälkeen kun se on tullut voimaan. Tämän ehdotuksen yhteydessä onkin turhaa pohtia, mitä vaateita tai menettelyjä olisi suljettava asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalan ulkopuolelle, kun osa kyseisistä vaateista tai menettelyistä ei missään tapauksessa voi käsittää rahasaatavia.

2 artikla – Eurooppalainen maksusuoritusmääräys

Artiklan 1 kohdassa rajoitetaan eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn soveltaminen koskemaan rahamääräisiä vaateita, jotka ovat erääntyneitä. Menettelyä ei siis voida soveltaa rahavaateisiin, joita ei voida määritellä konkreettisena rahasummana (kuten aineettomien vahinkojen yhteydessä), eikä vaateisiin, jotka koskevat velvollisuutta toimia tai pidättyä tietystä toimesta, kuten irtaimen omaisuuden luovuttaminen ja palauttaminen tai hallintaoikeuden menettäminen. Teoriassa riitauttamattoman vaateen määrittelyperiaatetta voitaisiin laajentaa koskemaan myös muuntyyppisiä vaateita kuin ne, jotka edellyttävät tietyn rahasumman maksamista, ja eräiden jäsenvaltioiden järjestelmät kattavatkin myös eräitä tällaisia vaateita. Mm. vihreään kirjaan saadun palautteen perusteella on kuitenkin ilmeistä, että tällaiset muuntyyppiset vaateet soveltuisivat yhdenmukaiseen käsittelyyn selvästi huonommin ja että ne muodostaisivat vain pienen osan menettelyssä käsiteltävistä tapauksista. Esimerkiksi jo vaateen esittäminen sillä tavoin, että se täyttäisi täytäntöönpanoasiakirjalta vaadittavan täsmällisyyden, osoittautuisi luultavasti usein ylitsekäymättömäksi esteeksi ainakin muille kuin lainoppineille, niin että huomattava osa hakemuksista hylättäisiin pelkästään tästä syystä tai ainakin hakemusten tulkitseminen aiheuttaisi tuomioistuimille suhteettoman paljon työtä.

Artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely on luonteeltaan valinnainen. On täysin velkojan päätettävissä, haluaako hän yrittää tämän ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien saataviensa perintää hakemalla eurooppalaista maksusuoritusmääräystä vai käyttääkö hän mieluummin tuomioistuinvaltion lainsäädännön mukaista summaarista tai tavanomaista menettelyä.

3 artikla – Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskeva hakemus

Tässä artiklassa luetellaan seikat, jotka on mainittava eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevassa hakemuksessa. Ne liittyvät menettelyn osapuolten yksilöimiseen sekä vaateen kuvaukseen ja sen perusteluihin. Useimmat näistä seikoista lienevät itsestäänselvyyksiä.

On syytä korostaa, että ehdotuksen mukaan eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen saamiseksi ei tarvitse esittää asiakirjatodisteita. Vihreässä kirjassa esiteltiin kaksi nykyisin käytössä olevien maksusuoritusmääräysmenettelyjen mallia, joista toinen edellyttää todisteiden esittämistä, toinen ei. Vihreään kirjaan saatujen vastausten perusteella komissio on tullut siihen tulokseen, että vaatimus esittää todisteita saattaisi vaarantaa merkittävällä tavalla asetuksen yhdenmukaisen soveltamisen siltä osin, minkätyyppisiä asiakirjoja pidettäisiin riittävänä perusteluna vaateelle. Sitä paitsi on ennen muuta otettava huomioon, että hakemukseen liitettävien kirjallisten todisteiden ainoana tarkoituksena on tarjota välineet vaateen perustelujen summaariselle tutkimukselle, josta säädetään todisteiden esittämistä edellyttävien jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Tässä ehdotuksessa ei edellytetä vaateen perustelujen järjestelmällistä ja kattavaa tutkimista edes summaarisessa menettelyssä.

Sen sijaan komissio on pyrkinyt löytämään ratkaisun, jossa yhdistyisivät todisteita edellyttämättömän mallin edut eli menettelyn yksinkertaisuus ja tehokkuus ja toisaalta vastaajan oikeuksien asianmukainen suoja. Eräs viimeksi mainittuun tavoitteeseen liittyvä seikka on tämän artiklan 2 kohdan e alakohdassa asetettu vaatimus, jonka mukaan kantajan on mainittava, mihin todisteisiin hän voisi vedota tavanomaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä siinä tapauksessa, että vastaaja kiistää vaateen. Todisteita ei kuitenkaan tarvitse varsinaisesti esittää. Tämä edellytys tarjoaa kantajalle mahdollisuuden esittää kaikki käytettävissä olevat todistelukeinot eikä ainoastaan asiakirjatodisteita, mutta ei velvoita häntä esittämään tyhjentävää luetteloa todisteista. Kyseessä on eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen myöntämisen muodollinen edellytys, joka on helppo tarkistaa.

Kantajan on esitettävä tuomioistuimelle kuvaus vaateen sisällöstä 2 kohdan d alakohdan mukaisesti. Tämä ilmoitus voi olla ja sen tulisikin olla lyhyt ja ytimekäs, vaikka siinä onkin annettava selvitys osapuolten välisestä oikeussuhteesta ja perusteltava konkreettinen vaade ja sen määrä sekä vaateen ja mainittujen todisteiden välinen yhteys.

Artiklan 3 kohdassa hyväksytään tavallisen allekirjoituksen ohella myös sähköinen allekirjoitus, jos se sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista 13 päivänä joulukuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin direktiivin 1999/93/EY 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti liittyy yksiselitteisesti allekirjoittajaan ja sillä voidaan yksilöidä hänet, jos se on luotu keinoilla, jotka allekirjoittaja voi pitää yksinomaisessa valvonnassaan, ja jos se on liitetty sen kohteena olevaan tietoon siten, että tiedon mahdollinen myöhempi muuttaminen voidaan havaita. Tämä myös muualla ehdotuksessa toistettu säännös perustuu yleiseen tavoitteeseen hyväksyä menettelyn yhteydessä automaattinen tietojenkäsittely ja sähköinen tiedonvälitys sillä edellytyksellä, että osapuolten oikeudet on suojattu asianmukaisella tavalla.

4 artikla – Eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen myöntämisedellytykset

Tämän artiklan 1 kohdassa on tarkoitus esittää tyhjentävä luettelo eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen myöntämisedellytyksistä, joiden täyttyminen tuomioistuimen on tarkistettava hakemusta käsitellessään. Tarkastelun tulee kattaa seuraavat seikat, mutta ei muita:

– menettelyn soveltamisala 1 ja 2 artiklan mukaisesti ja

– hakemusta koskevat muodolliset vaatimukset 3 artiklan mukaisesti.

Muissa kuin näissä viran puolesta tutkittavissa tapauksissa on vastaajan vastuulla arvioida hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella, haluaako hän riitauttaa vaateen vai suostuuko

hän suorittamaan sen. Jälkimmäisessä tapauksessa ei ole muita päteviä syitä evätä kantajalta myönteistä päätöstä.

Artiklan 2 kohdassa annetaan tuomioistuimelle tietty harkintavalta, mutta ei velvollisuutta, palauttaa hakemus kantajalle, jotta tämä voi tehdä siihen tarvittavat korjaukset silloin, kun hän ei ole noudattanut kaikkia 3 artiklassa säädettyjä muodollisia vaatimuksia ja virhe on helposti korjattavissa, esimerkiksi jos hakemuslomakkeesta on vain jäänyt täyttämättä jokin pakollinen kohta. Säännöksen tarkoituksena ei suinkaan ole estää menettelyn nopeaa ja tehokasta hallinnointia. Jos hakemus hylätään, kantajalla on joka tapauksessa oikeus viedä vaateensa tavanomaiseen oikeudenkäyntimenettelyyn 5 artiklan mukaisesti.

5 artikla – Hakemuksen hylkääminen

Artiklan 1 kohdan päätarkoituksena on varmistaa menettelyn yksinkertaisuus ja yhdenmukaisuus ja estää sen kahtiajakautuminen. Siinä täsmennetään, että tuomioistuin voi 4artiklan vaatimusten perusteella ainoastaan joko hyväksyä tai hylätä maksusuoritusmääräystä koskevan hakemuksen. Jos hakemus täyttää vaatimukset vain osittain, se on hylättävä kokonaisuudessaan. Välttääkseen hakemuksen hylkäämisen tapauksissa, joissa se ei ole aivan välttämätöntä, tuomioistuin voi soveltaa 4 artiklan 2 kohdassa tarjottuja vaihtoehtoja.

Vihreään kirjaan saatujen kommenttien ja jäsenvaltioiden nykyisten maksusuoritusmääräysmenettelyjen perusteella 3 kohdassa säädetään, että päätös hakemuksen hylkäämisestä ei ole lainvoimainen (*res judicata*). Menettely on vain yksi vaihtoehto, jonka avulla velkoja voi yrittää periä saataviaan, joiden uskoo jäävän riitauttamattomiksi. Jos oletus osoittautuu vääräksi ja vastaaja riitauttaa vaateen, asia siirtyy automaattisesti riita-asiain käsittelyyn. Vaateen perimistä on kuitenkin voitava jatkaa tavanomaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä myös siinä tapauksessa, että hakemus hylätään 1 kohdan nojalla syistä, jotka eivät yleensä liity millään tavoin vaateen perusteluihin vaan muodollisiin tai menettelyä koskeviin seikkoihin, kuten tämän menettelyn soveltamisalaan. Koska vaateen perintää on mahdollisuus yrittää uudelleen, ei loogisesti ole tarpeen säätää hakemuksen hylkäämistä koskevasta muutoksenhakuoikeudesta, sillä se vain tekisi menettelystä tarpeettoman raskaan.

6 artikla – Eurooppalainen maksukehotus

Tämä ehdotus edustaa kaksivaiheista maksusuoritusmääräysmenettelyä siinä mielessä, että asiakirja, jonka tuomioistuin antaa hyväksyessään hakemuksen, ei ole vielä varsinainen maksusuoritusmääräys, jonka täytäntöönpanokelpoisuus riippuu ainoastaan vastineen antamiselle asetetun määräajan päättymisestä, vaan maksukehotus, jossa vastaajalle ilmoitetaan vaateesta ja hänen menettelyllisistä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä mahdollisesta täytäntöönpanokelpoisen maksusuoritusmääräyksen antamisesta siinä tapauksessa, että hän ei kiistä vaadetta. On kuitenkin syytä muistaa, että niissä jäsenvaltioissa, joissa on käytössä yksivaiheinen menettely, tuomioistuimen on yleensä käsiteltävä asiaa uudelleen sen tarkistamiseksi, ettei vaadetta ole riitautettu, ja lisättävä päätökseensä täytäntöönpanolauseke (*formule exécutoire*). Jos sen sijaan toinen vaihe ei edellytä vaateen tutkimista, vaan maksusuoritusmääräys annetaan automaattisesti siinä tapauksessa, että vastinetta ei ole annettu (kuten tässä ehdotuksessa säädetään), tämä ei juuri vaikuta menettelyn tehokkuuteen. Pääasiallinen etu on siinä, että näin on olemassa erillinen päätös, johon voi hakea muutosta, toisin kuin yleensä niissä jäsenvaltioissa, joissa on käytössä yksivaiheinen menettely. Komissio on kuitenkin katsonut tämän olevan tarpeen

eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen yhteydessä, kuten jäljempänä 11 artiklaa koskevien perustelujen yhteydessä selitetään.

Eurooppalaisen maksukehotuksen sisältö on sama kuin eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevan hakemuslomakkeen, minkä lisäksi siinä on 3 ja 4 kohdan mukaisia tietoja asiakirjan merkityksestä. Tiedot ilmoitetaan asiakirjassa sellaisessa kohdassa ja sillä tavoin, että vastaanottaja ymmärtää ne helposti, vaikka ei olisikaan perehtynyt oikeudellisiin asioihin. Tarvittavien käytännön järjestelyjen tulisi olla sellaiset, että tiedot siirtyvät maksusuoritusmääräystä koskevasta hakemuksesta automaattisesti maksukehotukseen ja edelleen maksusuoritusmääräykseen, jos se annetaan. Velalliselle tarkoitettujen lisätietojen tulisi olla olennainen osa maksukehotusta eikä vain sen liite, jotta voidaan välttää virheet, jotka saattaisivat aiheuttaa menettelyllisiä ongelmia.

Ehdotuksessa ei ole sääntöjä siitä, miten maksukehotus olisi annettava tiedoksi velalliselle. Tästä säädetään kansallisissa säännöissä ja joissakin tapauksissa oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1348/2000. Artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että jos velallisen osoite ei ole tiedossa, tiedoksiantamisessa ei saa käyttää menettelyjä, joiden yhteydessä ei saada todistetta siitä, että velallinen on itse ottanut maksukehotuksen vastaan.

Vaade on kiistettävä kolmen viikon kuluessa. Tämän määräajan katsotaan riittävän sen määrittämiseen, halutaanko tapausta käsitellä jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Koska vaateen kiistäminen 7 artiklan mukaisesti on helppoa, kolmen viikon pitäisi olla riittävä määräaika sekä yhden valtion sisäisissä että valtion rajat ylittävissä tapauksissa.

Artiklan 5 kohdan tarkoituksena on varmistaa, että velkoja ei jätä sinänsä aiheellisena pitämäänsä maksusuoritusmääräysmenettelyä käyttämättä vain siksi, että pelkää vaateen vanhentuvan, jos määräajan kulumista ei keskeytetä viemällä asia tavalliseen riita-asiain oikeudenkäyntiin. Maksukehotuksen voidaankin katsoa vastaavan tässä suhteessa tavalliseen riita-asiain oikeudenkäyntiin liittyvää haastetta.

7 artikla – Vastine

Eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely perustuu siihen, että tunnistetaan riidattomat vaateet ja hankitaan niitä koskeva täytäntöönpanokelpoinen päätös ilman vaateen oikeutuksen tutkimista. Saman periaatteen mukaisesti tässä artiklassa säädetään, että vaateen kiistämistä koskevat vaatimukset on pidettävä mahdollisimman vähäisinä. Riittää, kun velallinen antaa tuomioistuimelle määräajan kuluessa vapaamuotoisen mutta yksiselitteisen kirjallisen tai tietyin edellytyksin sähköisen ilmoituksen siitä, että hän kiistää joko koko vaateen tai osan siitä. Muita selvityksiä ei tarvita; vastineen perusteena olevat oikeudelliset ja tosiseikat sekä todisteet voidaan selvittää aikanaan aloitettavassa tavallisessa riita-asiain oikeudenkäynnissä. Velallinen voi halutessaan tehdä ilmoituksen maksukehotuksen mukana toimitettavalla vakiolomakkeella, mutta tämä ei ole pakollista.

8 artikla – Vastineen vaikutukset

Tässä artiklassa säädetään, että hyväksyttävä vastine aiheuttaa automaattisesti maksusuoritusmääräysmenettelyn päättymisen ja asian siirtymisen tavalliseen riita-asioiden

oikeudenkäyntiin ilman erillistä hakemusta tai pyyntöä. Säännös perustuu oletukseen, jonka mukaan maksusuoritusmääräystä hakevat velkojat päätyvät tähän menettelyyn yleensä siksi, että odottavat vaateensa pysyvän riidattomana mutta ovat tarvittaessa valmiit jatkamaan vaateensa perintää tavallisessa riita-asioiden oikeudenkäynnissä. Artiklan 1 kohdassa kuitenkin säädetään, että velkoja voi mainita hakemuksessa haluavansa riita-asian keskeytettäväksi siinä tapauksessa, että velallinen kiistää vaateen. Tällaisen pyynnön voisi esittää silloin kun vaateen arvo on velkojan kannalta niin alhainen, ettei sitä kannata periä tavallisessa riita-asiain oikeudenkäynnissä sen edellyttämien toimenpiteiden ja kustannusten vuoksi.

Artiklan 2 kohdan tarkoituksena on selventää, että ne yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaan asia siirtyy tavalliseen riita-asiain oikeudenkäyntiin, perustuvat tuomioistuinvaltion lakiin.

9 artikla – Eurooppalainen maksusuoritusmääräys

Jos velallinen on hyväksynyt vaateen tai jos hän ei ole kiistänyt sitä tai sen osaa määräaikaan mennessä, tuomioistuin antaa maksusuoritusmääräyksen oma-aloitteisesti, ilman että velkojan tarvitsee sitä erikseen pyytää.

Tämä säännös vastaa maksukehotusta koskevaa 6 artiklaa siltä osin, mikä koskee tiedoksiantamista ja velalliselle tiedottamista; tässä artiklassa vain on kyse maksusuoritusmääräystä koskevasta muutoksenhausta eikä vaateen kiistämisestä.

10 artikla – Eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen täytäntöönpanokelpoisuus

Tässä artiklassa säädetään, että sen jälkeen kun eurooppalainen maksusuoritusmääräys on annettu, se on täytäntöönpanokelpoinen ilman vakuuden asettamista, vaikka velallisella on edelleen mahdollisuus hakea siihen muutosta ja saada se peruttua. Se, että velallinen ei ole kiistänyt vaadetta, vaikka tietää, mitä siitä on seurauksena, antaa riittävät perusteet arvioida suoralta kädeltä, että vaade on riidaton ja myös pysyy sellaisena, mikä on peruste rajoittamattomalle täytäntöönpanokelpoisuudelle.

Artiklan 2 kohta perustuu siihen, että tämän ehdotuksen tarkoituksena ei ole puuttua jäsenvaltioiden täytäntöönpanolainsäädäntöön eikä liioin ottaa käyttöön erityistä sääntökokonaisuutta pelkästään maksusuoritusmääräysmenettelyä varten. Täytäntöönpanokelpoisuuden muodolliset edellytykset samoin kuin täytäntöönpanon lykkäytyminen tai sitä koskevat rajoitukset määräytyvät kansallisen lainsäädännön mukaan. Tähän sisältyvät esimerkiksi maksusuoritusmääräystä koskevan muutoksenhaun vaikutukset täytäntöönpanokelpoisuuteen.

11 artikla – Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskeva muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskevat samat vaatimukset kuin vaateen kiistämistä. Sen vuoksi tässä voidaankin viitata 7 artiklan yhteydessä esitettyihin perusteluihin.

Komissio on vakuuttunut siitä, että tässä ehdotuksessa on annettava velalliselle vielä toinen mahdollisuus kiistää vaade ja saattaa asia tavanomaiseen riita-asiain oikeudenkäyntiin myös siinä tilanteessa, että hän ei ole kiistänyt vaadetta, vaikka tuomioistuin on maksukehotuksessa ilmoittanut hänelle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa. Peruuttamaton lainvoimainen päätös

olisi kohtuuttoman ankara rangaistus etenkin jos tilannetta verrataan yksipuolisiin tuomioihin, jotka annetaan vastaavan menettelyn mukaan, eli sen jälkeen kun velallinen on kutsuttu kuulemiseen ja hänelle on ilmoitettu poisjäämisen seurauksista; tällöin on yleensä vielä mahdollisuus hakea muutosta tai turvautua muuhun oikeussuojakeinoon. Tätä näkemystä vahvistaa vielä se, että toisin kuin useimmissa jäsenvaltioissa, joissa on käytössä yksivaiheinen maksusuoritusmääräysmenettely ja joissa muita muutoksenhakukeinoja ei sallita, eurooppalainen maksusuoritusmääräys ei edellytä vaateen perustelujen yleistä summaarista tutkimusta. Menettelyn yksinkertaistaminen tehokkuuden lisäämiseksi ja velkojan etujen puolustamiseksi vaatii vastapainoa muutoksenhakukeinojen muodossa.

Artiklan 4 kohdassa säädetään vastaajaa koskevasta lisätakeesta, jota komissio pitää olennaisen tärkeänä, koska tässä ehdotuksessa ei ole sääntöjä asiakirjojen tiedoksiantamisesta. Riitauttamattomia vaateita koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanomääräyksen käyttöönotosta annettavaan asetukseen liittyvien neuvottelujen yhteydessä katsottiin välttämättömäksi antaa vastaajalle mahdollisuus hakea määräykseen muutosta riippumatta muutoksenhakua koskevista yleisistä määräajoista, silloin kun

– tiedoksiantaminen on tapahtunut sillä tavoin, että ei ole saatu todistetta siitä, että hän on henkilökohtaisesti vastaanottanut asiakirjan, eikä hän ole saanut kyseistä asiakirjaa niin että olisi voinut järjestää puolustuksensa; tai

– vastaaja ei ole voinut puolustaa oikeuksiaan pakottavasta syystä tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

Edellä mainitun asetuksen asiaa koskeva säännös on siirretty tähän ehdotukseen hieman muutetussa muodossa.

12 artikla – Muutoksenhaun vaikutukset

Tässä artiklassa toistetaan tavanomaiseen oikeudenkäyntimenettelyyn siirtymisen osalta 8 artiklan säännökset, jotka koskevat vastineen esittämisen vaikutuksia. Se, missä menettelyn vaiheessa velallinen päättää kiistää vaateen, ei vaikuta tavanomaiseen oikeudenkäyntimenettelyyn siirtymiseen. Maksukehotuksen ja maksusuoritusmääräyksen välinen ero on siinä, että jälkimmäinen on täytäntöönpanokelpoinen asiakirja. Täytäntöönpanokelpoisuuteen liittyvistä kysymyksistä säädetään 10 artiklassa.

Artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että vastinetta, joka saapuu tuomioistuimeen myöhässä eli sitten kun tuomioistuin on jo antanut maksusuoritusmääräyksen, mutta ennen kuin muutoksenhakua koskeva määräaika on umpeutunut, pidetään muutoksenhakuna, koska siitä käy selkeästi ilmi velallisen aikomus puolustaa oikeuksiaan.

13 artikla – Oikeusapu

Koska tämän ehdotuksen tarkoituksena on ottaa käyttöön yksinkertainen ja kustannustehokas järjestely, jonka avulla velkojat voivat periä riidattomia saataviaan, olisi ristiriitaista vaatia, että järjestelyn käyttö edellyttää oikeudellisen edustajan käyttämistä. Ensinnäkin maksusuoritusmääräyksen hakemista ja etenkin vaateen kiistämistä koskevat vaatimukset ovat niin selkeät, etteivät ne edellytä oikeudellisen asiantuntijan apua. Toiseksi oikeudellisen avustajan käyttö lisää väistämättä menettelyn kustannuksia. Oikeudellisen avustajan käyttö ei tietenkään ole kiellettyä, jos sen katsotaan olevan tarpeen, mutta siitä ei pidä tehdä velvollisuutta. Kuten artiklan 2 kohdassa selkeyden vuoksi säädetään, säännös kattaa vain

varsinaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn, mutta ei tavanomaista oikeudenkäyntimenettelyä, joka aloitetaan siinä tapauksessa että vaade kiistetään tai määräykseen haetaan muutosta.

14 artikla – Oikeudenkäyntikulut

Velkojat eivät todennäköisesti ole halukkaita käyttämään tätä menettelyä, jos on olemassa vaara, että velallisen kiistäessä vaateen menettelystä aiheutuu heille korkeammat oikeudenkäyntikulut kuin jos he olisivat jo alun perin aloittaneet tavanomaisen oikeudenkäyntimenettelyn. Ei liioin tuntuisi oikeudenmukaiselta, että velalliselle aiheutuisi korkeammat oikeudenkäyntikulut vain siksi, että velkoja on ensin yrittänyt turhaan saada päätöstä yksinkertaistetussa menettelyssä.

Artiklassa säädetään periaatteesta, jonka mukaan maksusuoritusmääräysmenettely ei saa vaikuttaa tavanomaisen oikeudenkäyntimenettelyn kokonaiskustannuksiin. Se, miten periaatteen toteuttaminen käytännössä tapahtuu, jätetään kuitenkin jäsenvaltioiden harkinnan varaan. Yksi ratkaisu voisi olla, että maksusuoritusmääräysmenettelyyn liittyvät mahdolliset kulut sisällytetään tavanomaisen oikeudenkäyntimenettelyn kuluihin.

15 artikla – Suhde kansalliseen prosessioikeuteen

Useissa ehdotuksen artikloissa viitataan prosessioikeuden eri näkökohtien osalta kansalliseen lainsäädäntöön. Mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi artiklassa säädetään selkeästi, että kaikki prosessioikeudelliset kysymykset, joita tässä asetuksessa ei käsitellä ja joiden osalta ei myöskään erikseen säädetä kansallisen lainsäädännön soveltamisesta, ratkaistaan sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan, jossa maksusuoritusmääräysmenettely käydään.

16 artikla – Tieto toimivaltaisista tuomioistuimista

Tämän säännöksen tarkoituksena on helpottaa tiedonsaantia siitä, minkä tuomioistuimen puoleen kansalaisten tulee kääntyä, jos he haluavat hakea eurooppalaista maksusuoritusmääräystä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, minkä tasoiset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia toteuttamaan tätä menettelyä eli ovatko kyseessä alemman vai ylemmän oikeusasteen tuomioistuimet niissä jäsenvaltioissa, joissa tällainen jako on käytössä. Joissakin jäsenvaltioissa toimivalta saattaa kuulua useammalle kuin yhdelle tuomioistuintyypille, esimerkiksi jos tietyt vaateet kuuluvat erityistuomioistuinten toimivallan piiriin (esim. työsopimuksiin liittyvät vaateet käsitellään työtuomioistuimissa). Toimivaltaisia tuomioistuimia koskevassa luettelossa voitaisiin myös mainita, sovelletaanko menettelyyn alueellista toimivaltaa koskevia yleisiä sääntöjä (ilman että niitä on tarpeen selvittää yksityiskohtaisesti) vai onko menettelyä varten vahvistettu erityiset säännöt, kuten vastaajan kotipaikan tuomioistuimen yksinomainen toimivalta tai toimivallan keskittäminen tiettyyn tai tiettyihin tuomioistuimiin.

Komissio asettaa nämä tiedot saataville soveltuvimmassa muodossa, vaikkapa julkaisemalla ne Internetissä esimerkiksi parhaillaan laadittavan yksityisoikeudellisia asioita koskevan Euroopan oikeudellisen kartaston yhteydessä; kyseessä on tietokanta, jonka tarkoituksena on tarjota alaan liittyviä tietoja helposti kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä.

17 ja 18 artikla – Soveltamissäännöt ja komitea

Ehdotuksen 18 artiklassa viitataan asetuksessa (EY) N:o 44/2001 säädettyyn neuvoa-antavaan komiteaan, joka avustaa komissiota 17 artiklan mukaisissa tehtävissä eli liitteenä olevien vakiolomakkeiden päivittämisessä tai niiden teknisessä muuttamisessa. Komitea kutsutaan koolle ainoastaan, jos tällaisiin muutoksiin on tarvetta.

2004/0055 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn käyttöönotosta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 61 artiklan c alakohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen[11],

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[12],

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä[13],

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Yhteisö on asettanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää yhteisöä vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tätä varten yhteisö toteuttaa muun muassa yksityisoikeudellisia asioita koskevan oikeudellisen yhteistyön alalla toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan turvaamiseksi.

(2) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa ja komissiota valmistelemaan uutta lainsäädäntöä valtioiden rajat ylittäviä tapauksia varten erityisesti asioista, jotka ovat välttämättömiä sujuvan oikeudellisen yhteistyön ja paremman oikeussuojan kannalta, ja mainitsi tässä yhteydessä erityisesti maksusuoritusmääräykset.

(3) Neuvosto hyväksyi 30 päivänä marraskuuta 2000 komission ja neuvoston yhteisen toimenpideohjelman tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta siviili- ja kauppaoikeuden alalla[14]. Ohjelmassa mainitaan mahdollisuus ottaa käyttöön yhteisössä vahvistettu yhtenäinen tai yhdenmukaistettu menettely tuomioistuimen päätöksen saamiseksi eri aloilla, mm. riitauttamattomien vaateiden osalta.

(4) Komissio antoi 20 päivänä joulukuuta 2002 vihreän kirjan eurooppalaisesta maksusuoritusmääräyksestä ja toimenpiteistä vähäisiä vaateita koskevien oikeudenkäyntien yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi. Vihreällä kirjalla käynnistettiin kuuleminen siitä, mitkä olisivat riitauttamattomien vaateiden perintää

---

11 EUVL C [...], […], s. [...].
12 EUVL C [...], […], s. [...].
13 EUVL C [...], […], s. [...].
14 EYVL C 12, 15.1.2001, s. 1.

koskevan yhtenäisen tai yhdenmukaistetun eurooppalaisen menettelyn tavoitteet ja millainen sen pitäisi olla.

(5) Euroopan unionin talouden toimijoiden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että maksamattomat mutta riitauttamattomat saatavat voidaan periä nopeasti ja tehokkaasti, sillä maksuviivästykset ovat merkittävä syy maksukyvyttömyyteen, joka uhkaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten olemassaoloa ja aiheuttaa runsaasti työpaikkojen menetyksiä.

(6) Riidattomien vaateiden massakäsittelyyn liittyviä ongelmia on pyritty ratkaisemaan kaikissa jäsenvaltioissa, useimmiten ottamalla käyttöön yksinkertaistettu maksusuoritusmääräysmenettely, mutta sekä kansallisten lainsäädäntöjen sisältö että menettelyjen tehokkuus vaihtelevat huomattavasti. Lisäksi nykyiset menettelyt ovat valtioiden rajat ylittävissä tilanteissa usein joko epäkäytännöllisiä tai eivät sovellu lainkaan niiden ratkaisemiseen.

(7) Tämä aiheuttaa esteitä tehokkaan oikeussuojan saamiselle erityisesti valtioiden rajat ylittävissä tapauksissa ja vääristää kilpailua sisämarkkinoilla, koska velkojien käytettävissä olevat menettelyt ovat eri jäsenvaltioissa tehokkuudeltaan erilaisia; tämän vuoksi on tarpeen antaa yhteisön lainsäädäntöä, joka takaa velkojille ja velallisille tasavertaiset toimintamahdollisuudet kaikkialla Euroopan unionissa.

(8) Eurooppalaisen maksusuoritusmääräysmenettelyn ei pitäisi korvata tai yhdenmukaistaa nykyisiä riitauttamattomien saatavien perintää koskevia kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia mekanismeja, vaan sen on tarkoitus olla lisävaihtoehto, jonka ohella velkoja voi edelleen valita myös kansallisen lainsäädännön mukaisen menettelyn.

(9) Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä pitäisi voida käyttää kaikkien yksityisoikeudellisten, sekä sopimukseen perustuvien että sopimukseen perustumattomien rahavaateiden perinnässä, lukuun ottamatta aviopuolisoiden tai vastaavassa suhteessa olevien varallisuussuhteita, joiden yhteydessä tuomioistuin ei yleensä voi edes vastaajan vastineen puuttuessa käsitellä asiaa yksinomaan kantajan väitteiden perusteella vaan joutuu tutkimaan tapaukseen liittyvät tosiseikat omasta aloitteestaan. Menettelyä ei pitäisi rajoittaa koskemaan pelkästään vaateita, jotka jäävät jonkin enimmäismäärän alapuolelle. Sitä ei kuitenkaan pitäisi soveltaa vaateisiin, jotka eivät ole vielä erääntyneet hakemusta tehtäessä eikä etenkään tuleviin toistuviin maksuihin.

(10) Menettelyn olisi perustuttava mahdollisimman pitkälle siihen, että tuomioistuimet ja asianomaiset vaihtavat tietoja vakiolomakkeiden avulla, jotta menettelyn hallinnointia voidaan helpottaa ja mahdollistaa automaattinen tietojenkäsittely.

(11) Kantaja olisi velvoitettava antamaan eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevassa hakemuksessa tiedot, joiden perusteella vastaaja pystyy selkeästi yksilöimään vaateen ja sen perustelut voidakseen päättää tämän perusteella, haluaako hän riitauttaa vaateen vai ei. Kantaja olisi velvoitettava mainitsemaan tässä yhteydessä todisteita, joiden perusteella hän voi osoittaa väitteidensä todenmukaisuuden, ilman että hänen kuitenkaan tarvitsee esittää tuomioistuimelle asiakirjatodisteita.

(12) Tuomioistuimen olisi annettava eurooppalainen maksukehotus sen jälkeen kun se on todennut, että hakemus täyttää tässä asetuksessa vahvistetut muodolliset vaatimukset. Sen olisi pidättäydyttävä arvioimasta vaateen asiasisältöä.

(13) Eurooppalaisessa maksukehotuksessa olisi ilmoitettava vastaajalle, että hän voi joko maksaa velkojalle maksamattoman velkansa tai, jos hän haluaa kiistää vaateen, esittää vastineen kolmen viikon määräajan kuluessa. Sen lisäksi, että vastaajalle on annettava kaikki velkojan ilmoittamat tiedot vaateesta, hänelle olisi kerrottava maksukehotuksen oikeudellisesta merkityksestä ja erityisesti siitä, mitä seurauksia vaateen riitauttamatta jättämisestä aiheutuu.

(14) Määräajan kuluessa esitetyn vastineen seurauksena olisi lopetettava eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely ja siirrettävä asian käsittely automaattisesti tavanomaiseen riita-asiain oikeudenkäyntiin, paitsi jos kantaja on nimenomaan pyytänyt, että menettely tällaisessa tapauksessa keskeytetään.

(15) Kun eurooppalaista maksusuoritusmääräystä ei ole kiistetty, sen pitäisi olla välittömästi täytäntöönpanokelpoinen vastaajaa vastaan. Siihen olisi voitava hakea muutosta oikeussuojakeinolla, jolla on olennaisilta osin samat seuraukset kuin vastineen esittämisellä. Jos maksusuoritusmääräykseen ei haeta muutosta, sillä olisi oltava sama asema kuin tavanomaisessa riita-asiain oikeudenkäynnissä annetulla lainvoimaisella tuomiolla.

(16) Tämä asetus ei vaikuta tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001[15] eikä oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000[16] soveltamiseen.

(17) Koska tämän asetuksen tavoitteita, eli yhdenmukaisen, nopean ja tehokkaan mekanismin käyttöönottoa riitauttamattomien rahavaateiden perimiseksi kaikkialla Euroopan unionissa, ei voida saavuttaa riittävällä tasolla jäsenvaltioiden toimin, vaan ne voidaan asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisesti sillä pyritään vaikuttamaan mahdollisimman vähän kansallisen prosessioikeuden sääntöihin, koska sillä ei korvata kansallisia yksinkertaistettuja menettelyjä vaan otetaan käyttöön lisävaihtoehto.

(18) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa yhteisön oikeuden yleisperiaatteiksi tunnustettuja periaatteita. Asetuksessa pyritään erityisesti takaamaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa tunnustetun oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden kunnioittaminen kaikilta osin.

---

15 EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1.

16 EYVL L 160, 30.6.2000, s. 37.

(19) Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY[17] mukaisesti.

(20) [Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu tämän asetuksen antamiseen. Tämä asetus ei siten sido niitä eikä sitä sovelleta niihin.]/[Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän asetuksen antamiseen ja soveltamiseen.]

(21) Tanskan asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen antamiseen eikä asetus siten sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Asetusta ei sovelleta etenkään vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin.

2. Eurooppalaista maksusuoritusmääräysmenettelyä ei sovelleta

   (a) aviopuolisoiden tai muiden vastaavassa suhteessa olevien varallisuussuhteisiin;

   (b) konkurssimenettelyihin, joiden tarkoituksena on maksukyvyttömien yritysten tai muiden oikeushenkilöiden, oikeudellisten järjestelyjen tai kokoonpanojen selvittäminen, sekä muihin vastaaviin menettelyihin;

   (c) sosiaaliturvaan.

3. Tässä asetuksessa ilmaisulla ’tuomioistuin’ tarkoitetaan myös Ruotsin ulosottoviranomaista (*kronofogdemyndighet*).

4. Tässä asetuksessa jäsenvaltiolla tarkoitetaan kaikkia jäsenvaltioita, lukuun ottamatta Tanskaa. *[Yhdistynyttä kuningaskuntaa, Irlantia]*

[17] EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

2 artikla

Eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely

1. Otetaan käyttöön eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely sellaisten summaltaan määriteltyjen riitauttamattomien rahavaateiden perimistä varten, jotka ovat erääntyneet siihen mennessä kun eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskeva hakemus tehdään.

2. Mikään ei estä velkojaa perimästä 1 kohdassa tarkoitettua vaadetta muuta jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaista, tavanomaista tai summaarista menettelyä käyttäen.

3 artikla

Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskeva hakemus

1. Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskeva hakemus on tehtävä liitteessä 1 olevalla vakiolomakkeella.

2. Hakemuksessa on mainittava

   (a) osapuolten ja sen tuomioistuimen, jolle hakemus tehdään, nimet ja osoitteet,

   (b) vaateen määrä,

   (c) jos vaateesta on maksettava korkoa, korkokanta ja aika, jolta korkoa on maksettava, paitsi jos velkapääomaan lisätään lakisääteinen korko ilman eri pyyntöä sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jonka tuomioistuimille hakemus on esitetty,

   (d) vaateen aihe, mukaan luettuna lyhyt selostus vaateen sekä mahdollisen koron perusteena olevista seikoista,

   (e) lyhyt selostus vähintään yhdestä todisteesta, joka voitaisiin esittää vaateen tueksi tavanomaisessa riita-asiain oikeudenkäynnissä.

3. Kantajan tai hänen edustajansa on allekirjoitettava hakemus joko käsin tai sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista 13 päivänä joulukuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/93/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kehittyneen sähköisen allekirjoituksen avulla.

4 artikla

Eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen antamisedellytykset

1. Tuomioistuimen, jolle hakemus on esitetty, on tarkistettava, että 1, 2 ja 3 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

2. Kun tuomioistuin harkitsee hakemuksen hylkäämistä siksi, että 3 artiklassa esitetyt vaatimukset eivät täyty, se voi antaa kantajalle mahdollisuuden täydentää tai oikaista hakemusta.

5 artikla

Hakemuksen hylkääminen

1. Tuomioistuimen on hylättävä hakemus kokonaan, jos vaade tai sen osa ei täytä 4artiklassa säädettyjä vaatimuksia.

2. Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevan hakemuksen hylkäämisestä tehtyyn päätökseen ei voi hakea muutosta.

3. Hakemuksen hylkääminen ei estä kantajaa aloittamasta tavanomaista oikeudenkäyntimenettelyä saman vaateen osalta.

6 artikla

Eurooppalainen maksukehotus

1. Jos 4 artiklassa säädetyt vaatimukset täyttyvät, tuomioistuimen on annettava eurooppalainen maksukehotus liitteessä 2 olevalla vakiolomakkeella.

2. Eurooppalainen maksukehotus on annettava tiedoksi vastaajalle. Jos vastaajan osoite ei ole varmuudella tiedossa, tiedoksiantamista ei saa toteuttaa tavalla, jonka yhteydessä ei saada todistetta siitä, että vastaaja on henkilökohtaisesti vastaanottanut maksukehotuksen.

3. Maksukehotuksessa vastaajalle on ilmoitettava, että hän voi joko

   (a) maksaa kantajalle vaaditun määrän sekä vaaditut korot ja kulut ja antaa maksun suorittamisesta ilmoituksen; tai

   (b) esittää vaadetta tai sen osaa koskevan vastineen,

   jonka on oltava perillä tuomioistuimessa kolmen viikon kuluessa siitä kun eurooppalainen maksukehotus on annettu hänelle tiedoksi sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa tiedoksiantaminen tapahtuu.

4. Maksukehotuksessa vastaajalle on ilmoitettava, että

   (a) tuomioistuin ei ole tutkinut vaateen oikeutusta ennen maksukehotuksen vahvistamista,

   (b) tuomioistuin antaa täytäntöönpanokelpoisen päätöksen, paitsi jos se on saanut 3 kohdassa säädetyssä määräajassa vastineen tai ilmoituksen maksun suorittamisesta.

5. Määräajan kulumisen keskeyttämistä varten katsotaan, että eurooppalainen maksukehotus vastaa haastetta tavanomaisessa riita-asiain oikeudenkäynnissä.

7 artikla

Vastine

1. Vastaaja voi esittää vastineen liitteessä 2 olevalla vakiolomakkeella, joka toimitetaan hänelle maksukehotuksen mukana, tai muulla tavoin.

2. Vastaajan on ilmoitettava vastineessa selkeästi, kiistääkö hän koko vaateen vai sen osan. Hänen ei tarvitse perustella, miksi hän kiistää vaateen.

3. Vastaajan tai hänen edustajansa on allekirjoitettava vastine joko käsin tai sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista 13 päivänä joulukuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/93/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kehittyneen sähköisen allekirjoituksen avulla.

8 artikla

Vastineen vaikutukset

1. Jos vastine esitetään 6 artiklan 3 kohdassa asetettuun määräaikaan mennessä, menettely jatkuu tavanomaisen riita-asiain oikeudenkäynnin sääntöjen mukaisesti, paitsi jos kantaja on hakemuksessaan nimenomaisesti pyytänyt, että menettely lopetetaan tässä tapauksessa.

2. Asian siirtäminen 1 kohdassa tarkoitettuun tavanomaiseen menettelyyn tapahtuu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa eurooppalainen maksukehotus on annettu.

9 artikla

Eurooppalainen maksusuoritusmääräys

1. Jos vastinetta ei esitetä tai maksun suorittamisesta ei ilmoiteta 6 artiklan 3 kohdassa asetettuun määräaikaan mennessä, tuomioistuin antaa eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen omasta aloitteestaan liitteessä 3 olevalla vakiolomakkeella.

2. Eurooppalainen maksusuoritusmääräys on annettava tiedoksi vastaajalle. Jos vastaajan osoite ei ole varmuudella tiedossa, tiedoksiantamista ei saa toteuttaa tavalla, jonka yhteydessä ei saada todistetta siitä, että vastaaja on henkilökohtaisesti vastaanottanut maksukehotuksen.

3. Vastaajalle on ilmoitettava eurooppalaisessa maksusuoritusmääräyksessä, että hän voi hakea eurooppalaiseen maksusuoritusmääräykseen muutosta sen antaneelta tuomioistuimelta kolmen viikon kuluessa siitä kun määräys on annettu hänelle

tiedoksi sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa tiedoksiantaminen tapahtuu.

10 artikla

Eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen täytäntöönpanokelpoisuus

1. Eurooppalainen maksusuoritusmääräys on täytäntöönpanokelpoinen ilman vakuuden asettamista.

2. Täytäntöönpanokelpoisuuden edellytykset ja sen lykkääminen tai rajoittaminen määräytyvät 1 kohdan säännösten soveltamista rajoittamatta ja erityisesti siinä tapauksessa, että määräykseen on haettu muutosta 11 artiklan mukaisesti, sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa määräys on annettu.

11 artikla

Eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskeva muutoksenhaku

1. Vastaaja voi hakea eurooppalaiseen maksusuoritusmääräykseen muutosta liitteenä 3 olevalla vakiolomakkeella, joka toimitetaan hänelle eurooppalaisen maksusuoritusmääräyksen mukana, tai muulla tavoin.

2. Vastaajan on ilmoitettava muutoksenhaun yhteydessä selkeästi, kiistääkö hän koko vaateen vai sen osan, ja jälkimmäisessä tapauksessa yksilöitävä, minkä osan. Hänen ei tarvitse perustella, miksi hän kiistää vaateen.

3. Vastaajan tai hänen edustajansa on allekirjoitettava muutoksenhakuasiakirja joko käsin tai sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista 13 päivänä joulukuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/93/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kehittyneen sähköisen allekirjoituksen avulla.

4. Sen jälkeen kun 9 artiklan 3 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt, velallisella on oikeus pyytää maksusuoritusmääräyksen hallinnollista uudelleentarkastelua niiden edellytysten mukaisesti, joista säädetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa maksusuoritusmääräys on annettu, ja jotka on annettu komissiolle tiedoksi riitauttamattomia vaateita koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanomääräyksen käyttöönotosta … annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen …./../EY (19 a) artiklan mukaisesti, jos

a) (i) maksusuoritusmääräys on annettu tiedoksi käyttäen menettelyä, jonka yhteydessä ei ole ollut mahdollista saada todistetta siitä, että hän on vastaanottanut sen henkilökohtaisesti; ja

(ii) tiedoksiantamista ei ole toteutettu riittävän ajoissa tai se on toteutettu sillä tavoin, että hän ei itsestään riippumattomista syistä ole voinut järjestää puolustustaan,

tai

b) velallinen ei ole voinut kiistää vaadetta pakottavan syyn tai hänestä itsestään riippumattomien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi,

edellyttäen että hän kummassakin tapauksessa toimii viivyttelemättä.

12 artikla

Muutoksenhaun vaikutukset

1. Jos muutosta haetaan 9 artiklan 3 kohdassa asetettuun määräaikaan mennessä, menettely jatkuu tavanomaisen riita-asiain oikeudenkäynnin sääntöjen mukaisesti, paitsi jos kantaja on hakemuksessaan nimenomaisesti pyytänyt, että menettely lopetetaan tässä tapauksessa.

2. Asian siirtäminen 1 kohdassa tarkoitettuun tavanomaiseen menettelyyn tapahtuu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa eurooppalainen maksusuoritusmääräys on annettu.

3. Jos vastine jätetään 6 artiklan 3 kohdassa mainitun määräajan päättymisen jälkeen mutta ennen 9 artiklan 3 kohdassa mainitun määräajan päättymistä, sillä on samat vaikutukset kuin muutoksenhaulla.

13 artikla

Oikeusapu

1. Asianajajan tai muun oikeudellisen neuvonantajan käyttäminen ei ole pakollista

   (a) kantajalle, joka esittää eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevan hakemuksen

   (b) vastaajalle, joka esittää eurooppalaista maksusuoritusmääräystä koskevan vastineen tai hakee maksusuoritusmääräykseen muutosta.

2. Oikeudellisen edustajan käyttö tavanomaisessa riita-asiain oikeudenkäynnissä sen jälkeen kun eurooppalaista maksusuoritusmääräystä vastaan on esitetty vastine tai kun siihen on haettu muutosta, määräytyy sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa menettely käydään.

14 artikla

Oikeudenkäyntikulut

Eurooppalaisesta maksusuoritusmääräysmenettelystä ja sitä koskevan vastineen tai muutoksenhaun vuoksi aloitetusta tavanomaisesta riita-asiain oikeudenkäynnistä aiheutuvat yhteenlasketut oikeudenkäyntikulut eivät saa olla suuremmat kuin ne oikeudenkäyntikulut, jotka aiheutuvat tavanomaisesta riita-asiain oikeudenkäynnistä, jonka edellä ei ole käyty eurooppalaista maksusuoritusmääräysmenettelyä.

15 artikla

Suhde kansalliseen prosessioikeuteen

Kaikki prosessioikeudelliset kysymykset, joista ei erikseen säädetä tässä asetuksessa, ratkaistaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa eurooppalainen maksusuoritusmääräysmenettely käydään.

16 artikla

Tieto toimivaltaisista tuomioistuimista

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle 1 päivään heinäkuuta 2005 mennessä, millä tuomioistuimilla on toimivalta antaa eurooppalainen maksusuoritusmääräys. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista näiden tietojen myöhemmistä muutoksista.

2. Komissio julkaisee ja tarvittaessa päivittää tiedot, jotka jäsenvaltioiden on toimitettava sille 1 kohdan mukaisesti.

17 artikla

Soveltamissäännöt

Liitteissä olevia vakiolomakkeita päivitetään tai muutetaan 18 artiklassa tarkoitetun neuvoa-antavan menettelyn mukaisesti.

18 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa asetuksen (EY) N:o 44/2001 75 artiklassa säädetty komitea.

2. Jos tähän artiklaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

19 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*